

26.04.2019

Сесія Загальних зборів Національної академії наук України, присвячена підсумкам діяльності НАН України у 2018 році

25 квітня 2019 р. в Києві відбулася річна сесія Загальних зборів Національної академії наук України, під час якої було представлено отримані минулого року результати фундаментальних і прикладних досліджень НАН України з широкого спектра галузей наукових знань та практичних застосувань, а також обговорено питання забезпечення наукового й інноваційного розвитку, місця і ролі науки в українському суспільстві, участі НАН України у вирішенні актуальних проблем, які постають перед суспільством і державою, й обговорено напрями подальшого вдосконалення діяльності НАН України ([Національна академія наук України](#)).

У заході взяли участь члени НАН України, наукові працівники, делеговані трудовими колективами наукових установ Академії, представники органів державної влади та наукової громадськості, журналісти засобів масової інформації.

Сесію відкрив Президент Національної академії наук України академік Б. Патон, який звернувся до присутніх зі вступним словом

[Вітання учасникам сесії від Голови Верховної Ради України Андрія Парубія](#) оголосив його радник А. Малик.

Потому академік Б. Патон виступив із доповіддю про підсумки діяльності Національної академії наук України у 2018 р. та завдання на наступний період.

Він, зокрема, нагадав, що минулий 2018 р. був насичений численними заходами з нагоди 100-річного ювілею Академії. Водночас науковці НАН України продовжували активний науковий пошук. «За багатьма сучасними напрямами отримано вагомі результати фундаментальних і прикладних досліджень. І результати дійсно світового рівня. Значні зусилля докладалися для наукового забезпечення вирішення актуальних для нашої країни проблем, впровадження перспективних розробок у реальний сектор економіки та соціальну сферу, зміцнення обороноздатності та безпеки держави», – сказав Президент Академії, зазначивши, що пріоритетна увага у 2018 р. приділялась «оборонній» тематиці, насамперед виконанню цільової науково-технічної програми НАН України «Дослідження і розробки з проблем підвищення обороноздатності і безпеки держави». Зараз спільно з Воєнно-науковою радою Збройних сил України підготовлено переліки наукових досліджень і розробок установ Академії, які пропонується включити до державного оборонного замовлення на 2019-2021 рр.

Як зазначив доповідач, особливістю звітного року стало завершення першого п'ятирічного етапу реалізації Концепції розвитку Національної академії наук на 2014-2023 рр., покликаної забезпечити вдосконалення та реформування основних напрямів діяльності НАН України. Президія Академії на своєму засіданні 10 квітня 2019 р. розглянула результати реалізації зазначеної Концепції та визнала їх в основному успішними, хоча не всі передбачені заходи було виконано якісно, в повному обсязі та у визначені

строки, що пов'язано передусім із хронічним недофінансуванням Академії, недостатнім рівнем підтримки її діяльності з боку держави. Академік Б. Патон також наголосив на принципово важливому здобутку від реалізації Концепції розвитку Академії – підтвердженні новим Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» статусу Національної академії наук як вищої наукової організації України, що покладає на вчених Академії велику відповідальність за наукове забезпечення інноваційного розвитку держави.

За словами академіка Б. Патона, наразі необхідно чітко визначити пріоритетні науково-технічні напрями та напрями інноваційної діяльності НАН України. «Перелік таких напрямів, на нашу думку, має бути обмежений тими, що життєво важливі для держави і в реалізації яких наші установи можуть відігравати провідну або принаймні вагомую роль. Разом з тим визначення таких пріоритетів стримується відсутністю досі державної стратегії розвитку науки, технологій та інноваційної діяльності. Підкреслю – йдеться саме про єдину стратегію, а не окремі розрізнені документи. І дуже важливо, щоб така державна стратегія була узгоджена з урядовими стратегічними документами щодо напрямів економічного розвитку, промислової політики тощо», – наголосив він.

На сьогодні існує чимало гострих для нашої країни питань, розв'язання яких потребує як науково обґрунтованих пропозицій, так і вагомого наукового супроводу. Невід'ємною складовою наукового забезпечення вирішення актуальних проблем державного та суспільного розвитку є, за словами академіка Б. Патона, науково-експертна діяльність НАН України. 2018 р. за запитами чи замовленнями державних органів і органів місцевого самоврядування вчені Академії надали понад 2300 інформаційно-аналітичних довідок, експертних висновків, рекомендацій і пропозицій.

Академік Б. Патон торкнувся у своїй доповіді й кадрових питань діяльності НАН України. Так, він підкреслив, що посиленої уваги потребує створення необхідних умов для кар'єрного зростання молодих науковців. Крім традиційних форм підтримки наукової молоді, за результатами конкурсу, започаткованого 2018 р., в Академії були створені й отримали цільове фінансування 10 лабораторій і 20 груп під керівництвом висококваліфікованих молодих учених, які мають досвід міжнародної співпраці та стажувалися за кордоном.

Минулоріч відбулося певне осучаснення експериментальної бази досліджень, здійснюваних ученими НАН України. У 38 наукових установ Академії закуплено нові та модернізовано вже наявні унікальні прилади, а також кластери академічної грид-інфраструктури на загальну суму понад 85 млн грн. Поширилося застосування сучасних інформаційних технологій і систем високопродуктивних обчислень, що суттєво посприяло підвищенню якості й ефективності наукових досліджень. Було також розпочато створення прототипу хмарної інфраструктури відкритої науки, гармонізованої з аналогічною європейською інфраструктурою.

Як поінформував академік Б. Патон, у 2018 р. обсяги фінансування НАН України із загального фонду держбюджету зросли на 38 % порівняно з 2017 р. Це було пов'язано насамперед із започаткуванням бюджетної програми «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень», головною особливістю якої є цільова й адресна спрямованість відповідних видатків. Тобто наукові установи Академії отримують кошти для проведення пріоритетних досліджень тими своїми підрозділами, які за результатами експертного оцінювання їхньої наукової діяльності отримали найвищу категорію. «Завдяки запровадженню нової методики оцінювання ефективності діяльності наукових установ і бюджетної програми з підтримки розвитку пріоритетних напрямів досліджень почала формуватися, по суті, нова модель фінансування наукової діяльності Академії. Цю модель необхідно в наступний період розвивати та удосконалювати», – наголосив академік Б. Патон. Крім того, він нагадав, що презентація результатів виконання цієї бюджетної програми, котра відбулась у лютому 2019 р., засвідчила досить високу ефективність використання бюджетних коштів за всіма передбаченими напрямами цього використання.

На завершення доповіді Президент Академії підкреслив, що необхідно всіма засобами сприяти утвердженню суспільної думки щодо важливості науки для вирішення сучасних проблем країни, щодо вагомості ролі, яку відіграють у цьому вітчизняні вчені. «Будемо сподіватися, що така суспільна думка вплине на державну політику», – сказав він насамкінець.

У межах обговорення звітної доповіді виступили перший заступник директора Інституту проблем матеріалознавства імені І. М. Францевича НАН України академік С. Фірстов, директор Інституту проблем кріобіології і кріомедицини НАН України академік А. Гольцев, генеральний директор Акціонерного товариства «Турбоатом» В. Суботін, заступник Міністра освіти і науки України М. Стріха, президент Державного підприємства «Антонов» О. Донець, генеральний директор Науково-виробничого об'єднання «Павлоградський хімічний завод» член-кореспондент НАН України Леонід Шиман, академік-секретар Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України, директор Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України академік М. Жулинський, голова Північно-Східного наукового центру НАН України та МОН України, голова Ради директорів Науково-технологічного комплексу «Інститут монокристалів» НАН України академік В. Семиноженко, член Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, завідувач відділу клітинної біології і біотехнології Інституту харчової біотехнології та геноміки НАН України член-кореспондент НАН України А. Ємець, директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України, голова Науково-видавничої ради НАН України академік Я. Яцків, директор Інституту гідромеханіки НАН України академік В. Грінченко, директор Інституту законодавства Верховної Ради України академік О. Копиленко, директор Інституту проблем машинобудування імені А. М. Підгорного НАН України член-кореспондент НАН України А. Русанов.

По завершенні обговорення Загальні збори НАН України одноголосно схвалили «Звіт про діяльність Національної академії наук України у 2018 році», прийнявши відповідну постанову.

Під час зібрання відбулося також [урочисте вручення Золотої медалі НАН України імені В.І. Вернадського, яку за підсумками конкурсу 2018 року присуджено академіку **Олексію Онищенку** – за видатні досягнення в галузі дослідження і популяризації національної наукової спадщини та професору **Міхаелю Мозеру** \(Австрія\) – за видатні досягнення у галузі україністики і соціолінгвістики.](#)

Було також вручено дипломи лауреатам премій імені видатних учених України.

Більше світлин – [у фотоальбомі на Facebook-сторінці Академії.](#)

Додаткові матеріали:

**[ЗВІТНА ДОПОВІДЬ
ЛАУРЕАТИ ПРЕМІЙ
КНИГА «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ У 2018
РОЦІ»](#)**